

This is in two lands

Thuis in twee landen

© 2018 Maureen Welscher

ISBN: 978-94-6247-090-3

NUR: 248 – 854

1e druk, maart 2018

Redactie: Daniëla Postma, Leventekst

Foto op de voorkant en op blz. 3: Jody Hong

Foto auteur op de achterkant: Annemei Pikaar

Overige foto's in binnenwerk: Pixabay en Unsplash

Icoon levensboom: Daniëla Postma, Levenstekst

Vormgeving cover: Daniëla Postma, Levenstekst

www.retourtjeroots.nl

Alle rechten zijn voorbehouden. Teksten uit deze uitgave mogen gebruikt worden – mits u de titel van dit boek als bron vermeld, samen met de naam van de auteur. Neem bij twijfel contact op met de auteur, Maureen Welscher.

GEADOPTERDEN OVER HET CONTACT MET HUN BIOLOGISCHE FAMILIE

THUIS **IN TWEE LANDEN**

Maureen Welscher

*Een moeder heeft leven in zich gedragen,
en elk kind draagt zijn moeder in zich mee.
Onafhankelijk van tijd, afstand en gebeurtenissen.
Ook als alle contact lijkt te zijn verdwenen,
blijft de band, die er eens was, bestaan.*

Eva Yoo Ri Brussaard (Single SuperMom)

(Uit: 'Voor een moeder op afstand' – Yoo Ri Lee)

Inhoud

Voorwoord		7
<i>Anneke Vinke</i>		
Inleiding en aanleiding		12
<i>Maureen Welscher</i>		
Innerlijke rust		17
<i>Maureen Davis</i>		
Familie gevonden in:		
Amerika	Sage	36
Colombia	Consuela	42
	Marcia	48
	Michael	56
Nederland	Pierre	66
	Renee	73
Taiwan	Dionne	82
	Emma	87
	Rianne	95
Nawoord: Contacten onderhouden met je biologische familie		104
<i>Ineke Heesterbeek</i>		
Dankwoord		108

Voorwoord

Dr. Anneke Vinke is GZ-psychologe/Kinder- en Jeugdpsychologe en gespecialiseerd in adoptie, gehechtheid, trauma en pleegzorg. Zij werkt vanuit haar eigen praktijk, Adoptiepraktijk Vinke, en is gastmedewerker bij de Vakgroep Algemene en Gezinspedagogiek van de Faculteit Sociale Wetenschappen te Leiden.

Wat gebeurt er nadat je jouw familie hebt gevonden, na je rootsreis? Hoe geef je vorm aan het contact met familie in je geboorteland? Of met familie in Nederland, als het een binnenlandse adoptie betreft? Wat betekent het om verbonden te zijn met twee families, twee landen? Dat zijn centrale vragen in dit derde boek van Maureen Welscher over adoptiekinderen.

Weten we hierover eigenlijk iets uit onderzoek? Toen Maureen me vroeg om dit voorwoord te schrijven, ben ik de onderzoeksliteratuur ingedoken. Wat ik verwachtte, kwam uit. Er zijn weinig systematische studies gedaan op dit gebied. Zoeken – zo tonen diverse studies aan – is vooral te zien als een proces, bedoeld om een samenhangend zelfbeeld te ontwikkelen. Zoeken wordt vaak eerder ingegeven door nieuwsgierigheid dan door onvrede met de adoptie¹, zoals we teruglezen in de verhalen in dit boek. Iets ouder onderzoek (uit 2001) laat zien dat verreweg het merendeel van alle geadopteerden hun zoektocht naar de geboortefamilie de moeite waard vond. Van degenen die ook daadwerkelijk familie hebben gevonden, houdt iets meer dan 60% contact tot periodes van 8 jaar of langer na het vinden.²

Contact houden

Zoeken, vinden, contact houden. Het zijn geen eenvoudige thema's. Wie zoekt, gaat ook op onderzoek uit: wat zijn de verschillen tussen cultuur en etnische identiteit in geboorte- en adoptiefamilie?

Zowel de aanleiding tot het zoeken en ontmoeten als de wijze waarop dit vormgegeven wordt verschilt daarbij van persoon tot persoon.

Ik heb geen wetenschappelijk onderzoek kunnen vinden dat richtlijnen geeft over contact *na* het zoeken; wel is er informatie beschikbaar over de vormen van contact (digitaal, face to face, per telefoon of via social media) en/of de frequentie. Daarin is veel variatie. Er is geen goed of fout, van belang is vooral of het wel of niet bij mensen past. Juist dat uitzoeken of iets passend is of niet, is een persoonlijk proces. Ervaringsverhalen kunnen helpen kiezen welk contact goed is voor de betreffende personen – en eventueel of het beter is (voorlopig) geen contact te onderhouden.

De verhalen in dit boek inspireren, zorgen voor punten van herkenning en zetten aan tot nadenken. Mijn hoop is dat ze mensen zullen helpen om hun eigen weg hierin te vinden. Hierin schuilt volgens mij ook de waarde van het delen van deze levensgeschiedenissen. Hopelijk helpt het geadopteerden om de ervaringsverhalen van andere geadopteerden te lezen: zodat zij een eigen antwoord kunnen vinden op de meer praktische vragen rond contactvormen en rond alles wat er kan gebeuren na de ontmoeting. Wat komen geadopteerden en hun beide families dan tegen? Wil je wel contact blijven houden? Kan het wel?

Weten wat er is gebeurd

Al met al concluderen alle geïnterviewden dat het op de een of andere manier goed is geweest om hun biologische familie te ontmoeten, om te weten wat zich rond hun adoptie heeft afgespeeld en om te ervaren hoe het contact zich ontvouwt. De rode draad door de verhalen heen is steeds dat weten altijd beter is dan niet weten – zelfs wanneer weten betekent dat je verder moet leven met moeilijke of verdrietige informatie. De adoptiefamilie wordt

daarbij vaak ervaren als een accepterende veilige haven waarin je met alles kan terugkeren, of het blijdschap is of verdriet. Alles wat zich aandient, mag er zijn en is van wezenlijk belang.

In een aantal verhalen is dat terug te vinden. Soms lukt dat niet en moet de geadopteerde het helemaal alleen doen. Dat is nooit eenvoudig. Voor ouders geldt hetzelfde: het is ook niet altijd eenvoudig om je geadopteerde (volwassen) kind te blijven volgen en steunen. Ik hoop van harte dat deze verhalen ouders helpen om dat wél te blijven doen. Onvoorwaardelijk en open.

Verbondenheid met twee werelden

In mijn beleving hoort dit als een wezenlijke taak bij het adoptie-ouderschap: als adoptieouders mag je eraan bijdragen dat de geboortefamilie en het geboorteland zo geïntegreerd worden in het adoptiegezin, als op dat moment past bij de geadopteerde. Onvoorwaardelijke steun en acceptatie van wat de geadopteerde wil, ongeacht leeftijd, is daarbij heel belangrijk.

Als acceptatie voorop staat, kan plaatsvinden wat er naar mijn mening idealiter zou moeten gebeuren bij adoptie: dat de geadopteerde zich verbonden voelt en mag voelen met twee families, twee landen, twee culturen. Dat adoptie niet alleen maar verbreekt, maar dat er later in zijn of haar leven weer verbonden kan worden.

Passend bij de geadopteerde

Het verhaal van Pierre is een sprekend voorbeeld: beide families worden met elkaar verbonden. De cirkel is weer rond. Hoe het daarna verder gaat, is een individuele keuze. Er is geen standaard of norm. Er is alleen maar wat past bij het betreffende individu. Als er iets is dat ik heb mogen leren van mijn cliënten, is het dat

wel. Juist door in openheid samen te zoeken naar een passende weg, met respect en steun voor wat de geadopteerde wil, zal de weg zich ontvouwen en kan die weg gegaan worden.

Sommige geadopteerden zullen die weg alleen willen gaan, zonder directe betrokkenheid of steun van hun adoptieouders; anderen geven er de voorkeur aan om dat samen met hun adoptiegezin te ondernemen. Onvoorwaardelijk accepteren wat de weg is die de geadopteerde kiest, zo leert de klinische praktijk, is de meest helpende basishouding.

Voor iedereen verschillend

Wat er gebeurt na de ontmoeting en hoe zich zaken ontvouwen, is voor iedereen anders. Elk verhaal in dit boek laat dat zien, raakt, is ontroerend en waardevol in zichzelf. Juist de verschillen tussen deze ervaringen inspireren en kunnen helpen om een eigen beeld te vormen van de eigen situatie.

Voor de één betekent het regelmatig contact of misschien zelfs wel een verhuizing naar het geboorteland, voor de ander is het voldoende om via social media contact te onderhouden met ouders of andere familieleden. Alles is goed, zo lang het maar echt past bij de persoon die ervoor kiest.

Mijn hoop en verwachting is dat velen zich in deze verhalen, of in delen van de verhalen, zullen herkennen. Adoptie blijft een complex en individueel proces, een leven lang. Een reden te meer waarom het zo belangrijk is dat deze verhalen in dit boek worden verteld en gedeeld met anderen.

dr. Anneke JG Vinke

GZ psycholoog, gespecialiseerd in adoptie

Voetnoten

1. Godon , D.E., Green, W.F., & Ramsey, P.G. (2014) Transracial Adoptees: The Search for Birth Family and the Search for Self, *Adoption Quarterly*, 17:1, 1-27
2. Howe, D., & Feast, J. (2001). The long-term outcome of reunions between adult adopted people and their birth mothers. *British Journal of Social Work*, 31(3), 351–368

Inleiding en aanleiding

Anderhalf jaar zijn we verder, sinds we in de zomer van 2016 de biologische familie van onze kinderen hebben ontmoet. Met een koffer vol mooie herinneringen kwamen we thuis. Tot mijn verbazing pakten onze kinderen moeiteloos de draad van hun leven weer op. Er was geen verdriet, geen boosheid, geen onrust. Adoptie is nooit een issue voor hen geweest en heel veel vragen over hun afkomst hadden ze niet. Het was gewoon een geweldige reis en een onvergetelijke ervaring om de biologische familie te ontmoeten.

Al gauw merkten we dat de ontmoetingen met de biologische familie natuurlijk toch impact op de kinderen hebben. Annemei riep na onze thuiskomst: ‘Leuk mens, maar ik hoef haar niet elk jaar te zien.’ Na zes maanden kwam niettemin al de vraag: ‘Wanneer gaan we weer naar Taiwan?’ Luc gedroeg zich als een echte puber; ogenschijnlijk leek het hem allemaal niet zo te interesseren, maar hij informeerde wel geregeld tussen neus en lippen door of ik al weer wat van zijn moeder had gehoord.

Vóór de ontmoeting met de biologische familie had ik helemaal niets met Facebook, ná de ontmoeting was ik er niet vanaf te slaan. Bij elk berichtje uit Taiwan, elke like, maakte mijn hart een sprongetje. Zo gaaf om tussen al die Nederlandse namen ook Chinese namen te zien staan. Vooral met de ouders van Luc heb ik een klik.

Omdat onze zoon niets van Facebook moet weten, onderhoud ik alle contacten met zijn familie. In de maanden na de rootsreis postte ik van alles en nog wat, in de hoop op een reactie. Het was verslavend. Hele verhalen vertelde ik daarnaast via de privé-chat. Hoe fijn Luc het had gevonden om zijn familie te ontmoeten, hoe fijn ik het had gevonden. Ik maakte foto's van Luc achter het

fornuis, omdat hij en zijn ouders allebei van koken houden. Luc achter een groot bord boerenkool, omdat hij en zijn ouders van lekker eten houden. Eerlijk gezegd sloeg ik een beetje door. Ik wilde Luc met hen delen, goedmaken wat ze al die tijd hadden moeten missen. (En natuurlijk had Luc als onwillige puber totaal geen zin om elke keer voor mij te poseren voor de foto en kregen we daar samen ruzie over.)

Ik merkte na een tijdje dat het steeds langer duurde voordat er reacties vanuit Taiwan kwamen en dat de reacties ook steeds korter werden. En ik begon me af te vragen: ‘Hebben ze wel behoefte aan al die berichtjes van mij? Rijt ik nu geen oude wonden open?’ Gaandeweg ontdekte ik waarom die reacties uitbleven. Ik kwam erachter dat het Engels van Luc’s moeder een stuk slechter is dan ik dacht. Voor het beantwoorden van mijn vragen schakelde ze een vriendin in die goed Engels sprak. Omdat ze het vervelend vond om die vriendin daar voortdurend mee lastig te vallen, lieten haar reacties steeds langer op zich wachten. Omdat ik dit aanvankelijk niet wist, begreep ik er niets van dat ze zo weinig van zich liet horen.

Kortom, Facebook is ontzettend handig om contact met de biologische familie te onderhouden, maar het kan ook voor verwarring zorgen. Miscommunicatie, taalproblemen of cultuurverschillen liggen voortdurend op de loer. Daar ben ik inmiddels wel achter. Luc’s moeder en ik hebben niettemin nog altijd geregeld contact.

Soms gaan er een paar weken voorbij zonder dat we elkaar spreken en soms dagelijks. Afhankelijk van het onderwerp. Dat onderwerp is uiteraard vaak Luc. Maar zijn moeder vertelt ook heel open over haar eigen leven. Hoe het was om afstand te moeten doen van haar kind, hoe haar leven er nu uitziet, waarom ze er bewust voor heeft gekozen om geen kinderen meer te krijgen.

En ze laat me weten hoe dankbaar ze is dat Luc bij ons opgroeit, dat ze ons heeft kunnen ontmoeten en heeft kunnen zien dat hij gelukkig is. Waardevolle ‘gesprekken’ zijn het die me doen beseffen hoe bevoorrecht ik ben dat de biologische moeder van onze zoon zo openstaat voor contact.

De relatie met de biologische moeder van onze dochter is een ander verhaal. We begonnen al met een niet zo fijne start. Heel lang hield deze moeder ons in het ongewisse of ze ons wel of niet wilde ontmoeten, tot grote frustratie van de maatschappelijk werkster die ons elke keer weer moest teleurstellen. Ze gaf dan als verklaring dat moeder ‘a strong personality’ had. Wat waarschijnlijk op z’n Taiwanees een ander woord is voor ‘moeilijk mens’.

Toen de ontmoeting uiteindelijk plaatsvond, zaten moeder en dochter gezellig met elkaar te kletsen tijdens het etentje dat we aanboden. Toch heb ik nooit met haar die klik gevoeld die ik met de moeder van Luc heb. Bij de moeder van Annemei heb ik heel sterk het gevoel dat ze niet echt zit te wachten op een warme, open relatie tussen mij en haar.

En eerlijk gezegd doet ze zelfs bar weinig moeite om een relatie op te bouwen met haar biologische kind. Het is vooral Annemei die er energie in steekt om haar moeder beter te leren kennen. Het zijn leuke chats die ze met elkaar uitwisselen. Maar haar biologische moeder zal nooit eens spontaan vragen hoe het met de studie van Annemei gaat, wat haar zoal bezig houdt. En dat steekt, doet pijn.

Niettemin heeft ze een speciaal plekje in mijn hart. Ik zal haar voor de rest van mijn leven dankbaar zijn dat ze ons in die zomer van 2016 heeft willen ontmoeten. Annemei is er een completer mens door geworden. En al is het niet die relatie geworden waar onze dochter op had gehoopt, er is wel contact.

Mijn eigen situatie maakte me, zoals ook het geval was bij mijn vorige twee boeken, nieuwsgierig. Wat weten we inmiddels over rootsreizen en het effect ervan op de mensen die daarbij betrokken zijn? Veel literatuur is er helaas niet te vinden op het gebied van rootsreizen en de tijd erna. De weinige wetenschappelijke studies die er zijn verricht, stammen nog uit de tijd van vóór social media.

Daarom ging ik opnieuw met mensen in gesprek. Deze gesprekken met geadopteerden en adoptieouders maken één ding duidelijk: wat er gebeurt na de ontmoeting en hoe het contact zich daarna ontwikkelt, ligt voor iedereen anders.

Voor de een betekent het dat er jaarlijks een familiereünie plaatsvindt in het land van herkomst, een ander leert de taal van het geboorteland – desnoods door een universitaire studie – zodat de communicatie soepeler kan verlopen. Ook komt het voor dat iemand tijdelijk in het land van herkomst gaat wonen, er een studie gaat volgen of vrijwilligerswerk gaat doen. Soms is er daarna nauwelijks contact met de biologische moeder, maar des te meer met broers en zussen. En voor sommigen is het al voldoende via social media contact te onderhouden.

In het gunstigste geval voelt de geadopteerde zich uiteindelijk verbonden met twee landen, twee families, twee culturen. Of zoals Rianne het omschrijft: ‘Vroeger dacht ik dat ik nergens thuishoorde, maar nu heb ik juist het gevoel dat ik een heleboel “thuizen” heb. Vroeger dacht ik dat ik iets miste door niet bij mijn biologische familie op te kunnen groeien. Nu weet ik dat alles precies zo is als het heeft moeten zijn. Ik krijg nu onvoorwaardelijke liefde van zoveel kanten, wat wil je nog meer?’

De geïnterviewden in dit boek kwamen tot het inzicht en de erkenning dat iedere familie, zowel in Nederland als in het

geboorteland, zijn eigen waardevolle aandeel heeft gehad in de vorming van zijn of haar persoonlijkheid. De biologische familie leverde het stukje *nature* aan, de adoptiefamilie was verantwoordelijk voor het stukje *nurture*. Steeds weer wordt uit deze verhalen duidelijk dat de geadopteerden zichzelf niet als slachtoffer zien. Zij hebben ontdekt dat adoptie niet een permanente breuklijn hoeft te vormen. Er komen, op latere leeftijd in hun leven, nieuwe kansen op verbinding.

Voor mij persoonlijk tonen deze verhalen onomstotelijk de kracht van adoptie. En als moeder van twee geadopteerde kinderen stelt dat mij gerust. Het loopt misschien niet altijd zoals je had verwacht; maar wie de moed heeft om het contact aan te gaan, geeft zichzelf daarmee een completer leven. En wellicht zelfs een onverwachte bonus: op twee plekken ter wereld wordt van hem of haar gehouden. En dat kan niet iedereen deze geadopteerden nazeggen!

Innerlijke rust

Maureen Davis (1949) schreef het boek 'Schatgraven in de kelder van tante D. – zoektocht naar de onbekende biologische ouder'.¹ In dit boek plaatst ze haar zoektocht naar haar onbekende Indische biologische vader in een bredere maatschappelijke context. Volgens Davis is willen weten van wie je afstamt een universeel verlangen dat leeft bij zowel donor-, adoptie-, afstands- en bevrijdingskinderen als bij vondelingen. De combinatie van haar professionele opleiding en haar levensverhaal, vormt Maureen's drijfveer om als counselor en coach mensen te begeleiden die vastlopen als gevolg van (niet-beantwoorde) afstammingsvragen.

Hoe onderhoud je het contact met familieleden die in een ver land wonen en meestal een andere taal spreken? En hoe vlecht je de zo verschillende levens in elkaar? Er is geen gezamenlijk gedeeld verleden, maar wel een biologische band. Hoe overbrug je die leemte? Deze vragen spelen een belangrijke rol in het leven van (interlandelijk) geadopteerden en hun verre familieleden.

Biologische afkomst is van belang! Wat betekent biologische afkomst eigenlijk? Heel simpel: wie is mijn biologische vader en wie is mijn biologische moeder? Zonder de voortplantingscellen van deze twee personen zou je er niet zijn, zou je niet bestáán. Nog concreter: biologische afkomst is een existentieel gegeven.

Helaas is het tegenwoordig niet voor iedereen zo eenvoudig om te achterhalen wie je biologische ouders zijn. Legaal en illegaal wordt er nogal wat geknoeid met voortplantingsmateriaal en -technieken. Denk aan (anonieme) donorzaadcellen, (anonieme) donoreicellen en aan al dan niet commerciële draagmoeders. Wie graag een kind wil heeft de keuze uit tal van mogelijkheden om dat doel te bereiken. Meestal duurbetaald. In binnen- en buitenland!

Andere – soms verwerpelijke – experimenten zoals embryoselectie en de CRISPR-cas9-techniek, waarbij bepaalde genen uit een embryo kunnen worden verwijderd en/of toegevoegd (genetische modificatie), laat ik hier buiten beschouwing.

Gevolg van het scala aan mogelijkheden om ‘aan een kind te komen’ is dat veel (inmiddels volwassen) kinderen hun biologische afkomst niet kennen en in veel gevallen ook nooit te weten zullen komen. En dat aantal wordt alleen maar groter. Veelal is de kinderwens van ouders kennelijk belangrijker dan het belang van het kind dat ongevraagd en levenslang te maken krijgt met een groot vraagteken over zijn of haar afkomst. Met alle gevolgen van dien voor de ontwikkeling van een stabiele identiteit.

Willen weten wie je biologische ouders zijn is een oerverlangen. Erkenning van dat diep gevoelde en gewortelde verlangen leidt als vanzelf naar het starten van een zoektocht naar je afkomst, naar je herkomst. Zoekend naar antwoorden op existentiële vragen als: Wie ben ik? Waar kom ik vandaan? Tot wie kan ik me verhouden?

Intergenerationeel familiesysteem

Het gaat niet alleen om het kennen van de biologische ouders. Ieder mens maakt deel uit van een groter geheel, een fijn vertakt systeem, dat ook alle voorgaande generaties omvat: het intergenerationele familiesysteem. Naast de voorgaande generaties, leven ook hun land, hun cultuur en hun taal voort in jou. Ieder familielid heeft zijn eigen plek in het systeem en ieder familielid is schakel in de keten van zijn familiesysteem. Met dit familiesysteem ben je onbewust verbonden: een diepe band vanuit zielsverbondenheid. Het bloed van de leden van het systeem verenigt een familie: de bloedband.² Dit is een diepe verbondenheid die om erkenning en respect vraagt. Eer geven aan wat er is en zorgen dat niemand of niets wordt uitgesloten van het systeem. Behalve het eren van mensen is ook

eerbied voor de eigen geboortegrond, cultuur en taal belangrijk. Je kunt je voorouders alleen voluit (respect)eren als je de plek (er)kent waar zij vandaan komen, waar jij vandaan komt. Iemand die zijn geboortelouder en geboorteplek niet kent, voelt op de achtergrond (onbewust) een diep gemis, heimwee of een gevoel van niet geworteld zijn, niet geaard zijn. Het erkennen en (respect)eren van je 'Huis van herkomst' brengt jou (en je gehele familiesysteem) tot rust.

*Huis van herkomst*³

*Het is een wereld die ik niet ken.
Een wereld die het voorbije thuisland
van mijn ouders is.
Mijn thuisland wordt,
nu ik 't dichterbij haal.
Eén stap slechts.*

*De huizen van herkomst
worden ze genoemd.
De huizen van de familie,
waar je bij hoort.
Bij blijft horen,
ook al ben je al lang, lang weggegaan.
Je hoort bij het huis van de vader,
van de moeder, van de voorouders
en bij je eigen huis.*

*Deze wereld aan de overkant,
is een wereld met geheime namen.
Een land van herkomst,
dat mijn thuisland wordt,
nu ik het dichterbij haal.
Eén stap slechts.*

Afkomst onbekend

Gevoelens waarmee iemand die zijn biologische ouder(s) en/of afkomst niet kent, geconfronteerd kan worden, zijn: spanningen, onrust, angst, onzekerheid, onbestemde verlangens, onbestemd verdriet, schaamte, schuldgevoel, onmacht, het gevoel ‘anders’ te zijn, het gevoel een uitzondering te zijn, het gevoel in de steek gelaten te zijn, aan je lot overgelaten te zijn, wantrouwen, boosheid. Het gevoel iets te missen, maar niet te weten wát. Het gevoel niet te weten wie je bent, het gevoel incompleet te zijn en geen eigen identiteit te hebben.

Gevoelens die vaak jarenlang onderdrukt en verzwegen worden. Onderdrukken en verzwijgen van de (nog niet gekende) realiteit is dan een overlevingsmechanisme geworden: op die manier hoef je de pijn die heel diep vanbinnen aanwezig is, niet onder ogen te zien, niet te voelen. Juist dat – overigens zo begrijpelijke – onderdrukken en verzwijgen kan leiden tot allerlei fysieke en mentale klachten en tot gedragsstoornissen.

Familieopstelling op tafel

Familieopstellingen en tafelopstellingen met poppetjes zijn een prachtige manier om die diep verborgen gevoelens in het bewustzijn te brengen. Samen onderzoek je wat er op een diepere laag speelt.

Ik werk graag met familieopstellingen op tafel, met kleurige Lego Duplo poppetjes. Dat maakt het mogelijk om – in alle rust en veiligheid – één op één een familieopstelling te doen, zonder dat je daarbij andere mensen nodig hebt. Bij het schuiven met de poppetjes komen ver weggestopte, onbewuste gevoelens aan de oppervlakte, waardoor een verhelderend inzicht in je familiesysteem ontstaat.